

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. V. Prosecutione ejusdem materiæ ostenditur dari omnibus gratiam
sufficientem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

3. II. ad primum, S. Bonaven. in 2. d. 28. a. 1. q. 3. Scotus in 1. d. 46. Suarez lib. 4. de Prædest. cap. 3. Lessius de prædestinatione, num. 65. Tannerus tom. 2. disp. 6. quæst. secunda, disp. secunda, & alii.

V. Dicunt aliqui vocationem supernaturalem omnes actus non recipere.

Suarez tamen citatus, num. 19. & alii affirmant, omnes, præsertim infideles, non recipere actu vocationem supernaturalem, proximè sufficientem ad salutem, sed solum aliquid ad hoc disponens: recipiunt tamen eam iniqui, quantum est ex parte Dei, & consequenter proximam haberent, nisi per ipsos staret, quippe qui ponendo impedimentum, in culpâ & causâ sunt, cur actu ejusmodi illuminationem non recipiant, aliâ eam recepturi, vel exterius per homines, Deo ita res humanas disponente, vel interius per Angelorum ministerium eos illuminando, quod à providentiâ supernaturali non est alienum.

VI. Variæ Scripturæ testimoniis probatur dari omnibus gratiam sufficientem.

Probatur conclusio primò ex illo Joannis 1. v. 9. *Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum*: quod licet de illustratione à naturæ lumine proveniente intelligant nonnulli, re tamen verâ de lumine gratiæ, & fidei illuminatione juxta communem Patrum interpretationem est intelligendum, ut illius loci interpretes ostendunt. Matthæi item 5. v. 45. de Deo dicit Christus, *qui solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super justos & injustos*: quod S. Ambrosius ferm. 8. in Psalm. 118. de sole etiam justitiæ, & pluviam gratiæ, ex quibus illi animam radiis suis illustrat, hæc rore saluberrimo, suavissimisque sanctarum cogitationum imbribus irrigat, intelligendum affirmat.

S. Ambrosius.

VII. Alia Scripturæ loca ad probandam gratiam sufficientem.

Ulteriùs probatur ex illo 1. ad Timo. 2. v. 4. *Deus omnes homines vult salvos fieri*. Secundè etiam Petri, cap. 3. v. 9. de Deo dicitur: *volens aliquos perire, sed omnes ad penitentiam reverti*. Item de fide est Christum pro omnibus mortuum esse, omniumque esse redemptorem, ut vidimus sect. 1. num. 5. 6. & 7. & tradit Apostolus 1. ad Corinth. 15. & 1. ad Tim. 2. v. 6. ubi de Christo loquens, *dedit, inquit, redemptionem semetipsum pro omnibus*. Quo pacto autem est redemptor omnium, seu pro omnium salute est mortuus, si media ad salutem consequendam necessaria omnibus non provideret; si enim nullus omnino fructus ex Christi passione in eos est derivatus, quis eum dicit serid omnium salutem desiderasse, & pro omnibus esse mortuum? Primè item ad Timoth. 4. v. 10. de Christo dicit idem Apostolus: *qui est salvator omnium hominum, maxime fidelium*: in quæ verba S. Prosper lib. 2. de Vocat. Gentium, cap. 10. *Est, inquit, salvator omnium, quia dat omnibus, unde salvari possunt, sed maxime fidelium, quia dat illis non solum, ut salvari possint, sed etiam ut salventur*: nec sanè aliam hæc verba interpretationem ferre videntur.

S. Prosper.

VIII. Omnibus mediâ dari ad salutem necessaria probatur ex SS. Patribus.

In eadem veritate confirmandâ multi sunt Sancti Patres: & ut omittam S. Ambrosium, & S. Prosperum proximè citatos, S. Clemens Alexandrinus Oratione ad gentes: *Audite, inquit, qui estis longè, audite qui prope, nullis celatum est verbum, lux est communis, omnibus illucescit hominibus, nullus est in verbo Cimerius*. Ut autem alios omittam, pulchrè hæc de re scribit S. Chrysostomus Homiliâ 7. in Joan. *Si illuminat, inquit, omnem hominem venientem in hunc mundum, quoniam pacto tot homines sine lumine permanent? neque enim omnes Christiani cognoscunt, quomodo ergo illuminat omnem hominem? illuminat profecto quantum in ipso est, si qui autem sponte suâ mente oculis convenientibus ad hujus lucis radios aciem dirigere noluerint, non ex luminis naturâ in tenebris persisterunt, sed ex malitiâ suâ sponte tanto se*

S. Chrysostomus.

dono indignos reddiderunt. Hæc ille. Idem habet S. Cyrillus, S. Basilius, & alii.

Ratio verò est; nam aliqui nullus se jure reprehenderet, quod gratiæ Dei, quantum potuit ac debuit, non sit cooperatus, nec tantum, quantum potuit boni præsterit: quod tamen & sanctis viris familiare esse cernimus, & Deus per Prophetas populo Israëlito non semel exprobravit, ut Isaiæ 5. v. 4. *Quid est quod debui ultra facere vinea mea, & non feci, &c.*

IX. Deus neminem deseruit, nisi primò deseratur.

SECTIO QUINTA.

Prosecutione ejusdem materiæ ostenditur dari omnibus gratiam sufficientem.

NULLUS ergo omni internâ illuminatione penitus delituitur relinquitur, sed singulis sancta identidem cogitatio immititur, per quam, si velint, consequi salutem possunt. Et quamvis prædicatores ad omnes non mittantur, qui iis ad salutem necessaria verbis denuncient, ipsa tamen externa mundi species, eximiamque Universi pulchritudo, & ordinatissima rerum omnium varietas illis prædicat, eosque erudit; Cæli siquidem enarrant gloriam Dei, clarissimamque & nunquam intermissâ voce (concentum quippe cæli quis dormire faciet) denotant dari horum omnium creatorem aliquem & administratorem, quem venerari & colere, ejusque implorare opem & auxilium debeant: cui voci si aures non occluderent, major ipsis paulatim lux oriretur, Dei que, & rerum ad salutem spectantium notitia magis ipsis in dies ac magis illucesceret, vitamque honestè & ad rectæ rationis normam instituentes, Deo illis manum auxiliatricem porrigente, ad beatitudinem tandem pertingerent.

I. Externa mundi species ad salutem de cogitatione injeccdam sufficit.

Job. cap. 31. v. 37.

Hoc inter alios luculenter tradit S. Prosper, probatque ex illo Actorum 14. v. 16. *Non sine testimonio semetipsum reliquit, benefaciens de cælo, dans pluvias &c.* Quid est, inquit, hoc testimonium, quod semper domino deservivit, & nunquam de ejus bonitate ac potestate conticuit, nisi ipsa totius mundi inenarrabilis pulchritudo, & inenarrabilem beneficiorum ejus dives largitio, per quæ humanis cordibus quedam æternæ legis tabule præbebantur, ut in paginis elementorum, & voluminibus temporum, communis & publicæ divini institutionis doctrina legeretur. Pulchrè etiam de hoc auxilio sufficiente S. Augustinus lib. 1. ad simplicianum, q. 2. ubi sic habet: *Noluit Esau, & non cucurrit; sed si voluisset, & cucurrisset, Dei adjutorio pervenisset, qui etiam currere & velle vocando præstaret, nisi vocatione contemptâ, reprobus fieret.*

II. Cæli testimonium & virtutes magis in particulari delatatur.

S. Augustinus.

Quare, si qui subinde ex Sanctis Patribus affirmare videantur infideles omnes non vocari ad gratiam, loquuntur de vocatione speciali, seu efficacè, & per quam de facto pertingunt ad baptismum, & fidem Christi explicitam. Quod de Sancto Prospero in particulari affirmari meritò potest, qui de his loquens ait: *Non possumus dicere, quod ibi sit gratia vocatio, ubi non est Matris Ecclesiæ regeneratio*. Loquitur, inquam, de vocatione congruâ, seu efficacè. Unde non est necessarium dicere cum Vasquez hic, Disp. 97. S. Prosperum negasse dari hisce infidelibus gratiam sufficientem: hoc inquam dicere non est necesse, maxime cum de mente S. Prosperi hæc in parte constat ex sectione præcedente, numero septimo, & hic numero secundo.

III. Quo sensu ex Patribus nonnulli dicuntur non vocari ad gratiam.

Dices,

IV. Dices, in multis est invincibilis ignorantia Dei, ergo non habent auxilium sufficiens ad credendum, cum objectum, Deus scilicet in quem credant, non sufficienter, imò non omnino iis proponatur. Respondetur juxta dicta supra, disp. 2. sect. 2. invincibilem Dei ignorantiam in nemine, nisi ad breve tempus, dari posse, unde hoc non obstat quo minus identidem dari iis possit gratia sufficiens.

V. Hinc ulterius infero lapsis omnibus dari auxilium sufficiens ad respiscendum: non quòd omnibus omnino momenti, & in quibuscunque semper circumstantiis hujuscemodi auxilium habeant; sed opportuno tempore. Hæc, inquit Tannerus tom. 2. disp. 6. q. 2. dub. 2. num. 31. est communis & certa Theologorum sententia, & contrarium erroris condemnat S. Thomas 3. p. q. 86. art. 1. Erroneum, inquit, est asserere, aliquid peccatum esse in hac vita, de quo quis penitere non possit.

VI. Primum, quòd scilicet omnes habeant auxilium sufficiens ad resurgendum, probatur ex Sapientia 11, v. 24, & cap. 12. v. 19, & 20. ubi dicitur Deus dissimulare peccata hominum propter poenitentiam, dare locum ut possint mutari à malitiâ, &c. Deus etiam frequenter invitat homines ad poenitentiam, Venite, inquit Christus, ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos: ergo possunt venire, ergo habent ad hoc gratiam sufficientem. Quare Concilium Lateranense cap. Firmiter definit hominem lapsam posse semper in Ecclesia per poenitentiam reparari.

VII. Secundum, auxilium scilicet ad respiscendum sufficiens omni homini singulis momenti non adesse, sed pro loco tantum ac tempore unicuique dari, optimè ostendit Bellarminus de gratiâ & libero arbitrio, lib. 2. cap. 6. & Vasquez l. p. d. 97. cap. 5. & alii. Ratio est, cum enim gratia hæc, seu auxilium in divinâ inspiratione, & mentis illuminatione situm sit, certum est singulis momenti ab omnibus haberi non posse, sæpe siquidem fomno impediuntur homines, sæpe multi ebrietate, variisque non raro negotiis distinentur, itaque illis immeriti sunt & absorpti, ut divinis inspirationibus, de lege saltem ordinariâ, locum non relinquunt. Nullus tamen est adultus, rationis usum adeptus, quantumvis profigata vitæ, & innumeris peccatis ac sceleribus onustus, qui internos identidem gratiæ pulsus, Deique ad poenitentiam, vitæque mutationem vocantis motum non sentiat, quibus si aurem præbeat, ad meliorem se frugem recipere, & salutem, Deo uberiora, uti solet, auxilia conferente, obtinere possit. Quod etiam de infidelibus in ordine ad cognitionem Dei, & veræ fidei acquisitionem est dicendum.

Nullus est, qui internos pulsus gratiæ non sentiat.

SECTIO SEXTA.

Adjiciuntur quædam de Gratiâ sufficiente.

I. OMNIBUS tamen adultis quovis instante adest auxilium, seu vires sufficientes ad peccatum vitandum: ita Theologi omnes. Ratio est, quia nullus in eo peccat, quod vitare non potest; alioqui ad malum necessitaretur, poenæque ob id esset obnoxius, quod penes ipsum non est declinare, ejusque violatio illi vitio daretur per quod ipsi observatu est impossibile. Hoc autem & contra naturæ lumen est, ut fusè ostendi in Prometheo

Christiano; Disputatione 13. & ipsi fidei adversatur. Quare Innocentius decimus inter alias hæreticas propositiones in libro Cornelii Jansenii repectas, hanc omnium primam damnavit: *Aliqua Dei præcepta hominibus iustus volentibus, & conantibus, secundum præsentem, quas habent vires, sunt impossibilia; deest quoque illis gratia, qua possibilia fiunt.* Quam propositionem Pontifex ut Temerariam; Impiam, Blasphemam, Anathemate damnatam, & Hæreticam declarat, & ut talem damnat: ergo juxta hanc Pontificis definitionem nulli deest gratia ad præcepta omnia servanda, & consequenter ad peccata vitanda sufficiens. Deinde, si illo instanti, quo quis labitur in peccatum, non habeat gratiam & vires tentationem illam superandi, & non peccandi, ergo necessitatur ad peccandum; quod tamen dici nullo modo potest, estque una ex ejusdem Cornelii Jansenii Iprensis Episcopi propositionibus ab Innocentio decimo damnatis, quæ sic habet: *Ad merendum, & demerendum in statu Nature lapsæ non requiritur in homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à Coactione.* Quam propositionem damnat Pontifex ut Hæreticam.

Dicit Cornelius Jansenius, Iprensis Episcopi Propositiones hæreticæ.

Hæreticum est dicere, non requiritur ad peccandum libertas à necessitate.

Hanc veritatem apertè nobis variis locis tradunt sacræ Literæ: unum tantum locum in præfenti proferam, Ecclesiastici 15. v. 14. ubi sic habetur: *Deus ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu consilii sui. Adjecit mandata & præcepta sua: si volueris mandata servare, conservabunt te, &c. Apposuit tibi aquam & ignem, ad quod volueris porrigere manum tuam: Ante hominem vita & mors, bonum & malum: quod placuerit ei dabitur.* Plura in hanc rem Scripturæ loca asseram postea, Disput. 85. ubi hanc de libertate quæstionem ex proposito discutiam.

In eadem confirmandâ veritate multi sunt Sancti Patres: sic S. Leo de Deo ait, *Iuste instat præcepto, qui præcurrit auxilio.* S. etiam Chrysostomus hom. 16. in Epist. ad Hebræos: *Non potest, inquit, dicere non possum, neque accusare, conditorem: si enim impotentes nos fecit, & deinde imperat, culpa ejus est.* Et paulò post: *Si voluerint, omnes poterunt; habemus quippe cooperatorem, & adiutorem Deum &c.* Idem clarè docet S. Hieronymus in Epist. ad Cyprianum: *Homo, inquit, à principio conditionis, Deo utitur adiutore: & statim subdit: Nihil boni operis agere potest absque eo, qui ita concessit liberum arbitrium, ut suam per singula opera gratiam non negaret.* Idipsum docent alii Patres, apud quos nihil frequentius, quàm Deum homini, ad non peccandum auxilium, seu vires nunquam denegare.

II. Auxilium ad non peccandum semper adesse docet Scriptura.

III. Eadem veritas probatur ex Patribus.

SECTIO SEPTIMA.

Quæ Divi Augustini fuerit de Gratiâ sufficiente sententia.

NON levis inter Auctores est de sententiâ S. Augustini circa Gratiâ sufficientem controversia: ejus proinde mens paulò accuratius est investiganda. Difficultatem imprimis facit id quod in expositione Epistolæ ad Romanos scripsit S. Doctor, ubi de Pharaone loquens, sic habet: *Non ergo hoc illi imputatur, quòd tunc non obtemperavit, quandoquidem obdurato corde obtemperare non poterat; sed quia talè se præbuit, cui cor obduraretur.* Ergo secundum S. Augustinum defuit Pharaoni gratia, seu vires quibus Deo obtemperare potuisset. Secundum Divi Augustini locum, qui divinz

I. Difficultas de mente S. Augustini circa gratiâ sufficientem.

De Pharaone.